GELOOF DAT ANDEREN VERKWIKT

Lezen:
Filemon 1:1-7 (SV)

Inleiding

Een brief van slechts enkele regels kan een groot geestelijk gewicht hebben. De brief aan Filemon is persoonlijk, maar niet uitsluitend privé. Paulus schrijft aan Filemon, aan Appia, aan Archippus en aan de gemeente die in hun huis samenkomt. Daarmee krijgt deze brief vanaf het begin een bredere betekenis. Het christelijk geloof wordt niet alleen beleefd tussen God en een afzonderlijk mens, maar ook binnen relaties, gezinnen en gemeenten.

In de eerste zeven verzen vraagt Paulus nog niets aan Filemon. Hij begint met dankzegging. Hij benoemt wat hij bij Filemon heeft gehoord: liefde en geloof. Vervolgens spreekt hij zijn vreugde uit, omdat Filemon de heiligen heeft verkwikt. Dat is een goede opening voor ieder gesprek over het christelijke leven. Niet alleen: wat weet u van het geloof? Ook: wat doet uw geloof met de mensen om u heen?

Bijbelstudie

Paulus stelt zich voor als “een gevangene van Christus Jezus”. Hij noemt zichzelf niet in de eerste plaats een apostel, hoewel hij dat is. Hij legt de nadruk op zijn verbondenheid met Christus, zelfs in zijn moeilijke omstandigheden. Zijn gevangenschap is niet zomaar een lot dat hem overkomt. Hij ziet zichzelf als iemand die aan Christus toebehoort en Hem ook in zijn lijden dient.

Dat is veelzeggend. Paulus schrijft niet vanuit gemak of aanzien, maar vanuit beperking en kwetsbaarheid. Toch is zijn brief niet bitter. Hij is gericht op de ander. Zijn omstandigheden bepalen niet de toon van zijn geloof. Ook wanneer zijn vrijheid hem is afgenomen, kan hij nog bidden, danken, aansporen en anderen bemoedigen.

Timótheüs wordt “de broeder” genoemd. Dat is een eenvoudige, maar rijke aanduiding. In de gemeente worden mensen niet allereerst getekend door afkomst, positie of maatschappelijke betekenis. Zij zijn broeders en zusters omdat zij bij Christus horen. Ook Filemon wordt “de geliefde” en “onze medearbeider” genoemd. Paulus ziet hem niet als iemand die slechts moet luisteren naar een bevel, maar als iemand die samen met hem dient.

Daarna noemt Paulus Appia, “de geliefde”, Archippus, “onze medestrijder”, en de gemeente die

in het huis van Filemon samenkomt. De gemeente is dus niet een los onderdeel van het leven, naast het gezin en het werk. Zij is aanwezig in het huis. Dat maakt het geloof zichtbaar in de gewone omgeving van mensen. Een huis kan een plaats zijn van rust, gastvrijheid, gesprek en gebed, maar ook een plaats waar spanningen het meest voelbaar worden. Juist daar moet de liefde van Christus gestalte krijgen.

De aanhef is gericht aan meerdere personen. Dat is belangrijk. Wat tussen Paulus en Filemon speelt, staat niet los van de gemeente. Het geloof heeft altijd een gemeenschappelijke kant. Wie Christus toebehoort, is verbonden met andere gelovigen. Daarom raakt de manier waarop wij met elkaar omgaan niet alleen onszelf. Onze houding kan de gemeente opbouwen of beschadigen.

Paulus wenst hun “genade en vrede” toe van God de Vader en de Heere Jezus Christus. Genade is Gods onverdiende goedheid. Vrede is meer dan de afwezigheid van conflict. Het is de goede verhouding die God geeft en herstelt. Paulus laat zien waar het christelijk leven begint: niet bij menselijke inspanning, maar bij wat God geeft. De gemeente leeft van genade en vrede. Daaruit kan zij ook genade en vrede aan anderen uitdelen.

Vervolgens zegt Paulus dat hij God dankt en Filemon voortdurend in zijn gebeden gedenkt. Dankbaarheid is hier geen oppervlakkige beleefdheid. Paulus heeft gehoord van Filemons liefde en geloof. Hij ziet daarin een werk van Gods genade en brengt het daarom bij God. Goede dingen in het leven van een medegelovige mogen ons niet jaloers maken of onverschillig laten. Zij behoren ons tot dankbaarheid te brengen.

Filemons geloof is gericht op “den Heere Jezus”. Dat is de kern. Christelijke liefde is niet slechts een sympathieke karaktereigenschap en christelijk geloof is niet alleen instemming met bepaalde waarheden. Het gaat om een persoonlijke gerichtheid op de Heere Jezus. Hij is de bron en het doel van het geloof.

Tegelijk heeft Filemons geloof een duidelijke uitwerking: hij heeft liefde “jegens al de heiligen”. Geloof aan Christus blijft niet verborgen in het innerlijk. Het wordt zichtbaar in de manier waarop men andere gelovigen tegemoetkomt. De liefde is bovendien niet beperkt tot enkele mensen die goed bij ons passen. Paulus spreekt over alle heiligen. Dat vraagt om een ruime blik en een gewillig hart.

In vers 6 bidt Paulus dat de gemeenschap van Filemons geloof krachtig mag worden. Het woord gemeenschap wijst op delen, verbondenheid en gezamenlijke deelname. Geloof is niet alleen iets dat iemand bezit; het brengt iemand ook in verbinding met anderen. Filemon deelt in het geloof, maar hij deelt ook wat God hem heeft gegeven met de gemeente.

Die gemeenschap wordt krachtig “in de bekendmaking van alle goed”. Het goede dat in de gelovigen is, is geen verdienste van henzelf. Paulus voegt eraan toe: het is er “door Christus Jezus”. Alles wat werkelijk goed is in het christelijke leven, heeft zijn oorsprong in Christus. Liefde, vrijgevigheid, geduld, vergeving en trouw zijn geen redenen om onszelf te verheffen. Zij

zijn vruchten van Gods werk.

Toch betekent dat niet dat wij passief mogen blijven. Paulus bidt dat dit goede bekend wordt. Het moet zichtbaar en merkbaar worden. Niet door luid over ons geloof te spreken, maar doordat anderen ervaren dat Christus in ons werkt. De geloofsgemeenschap wordt krachtig wanneer het geloof handen en voeten krijgt in concrete relaties.

Daarom kan Paulus met grote vreugde en vertroosting spreken over Filemons liefde. De harten van de heiligen zijn door hem verkwikt. Het beeld is dat van mensen die nieuwe moed ontvangen, rust vinden en zich innerlijk gesterkt weten. Filemon heeft blijkbaar iets gedaan waardoor andere gelovigen zich gedragen en bemoedigd voelden.

Dat is een indringende vraag voor ons eigen leven. Zijn mensen door ons geloof alleen aangesproken op hun tekortkomingen, of worden zij ook verkwikt? Weten anderen dat zij bij ons terechtkunnen? Bieden wij ruimte aan wie moe is, onzeker is of door zorgen wordt neergedrukt? Verkwikken betekent niet dat wij alle problemen oplossen. Het betekent wel dat wij de ander niet zwaarder maken dan nodig is, maar hem wijzen op de goedheid van Christus en hem met liefde tegemoetkomen.

Paulus noemt Filemon aan het einde “broeder”. Daarmee eindigt hij waar hij begon: bij de verbondenheid in Christus. Een broeder is geen klant, tegenstander of ondergeschikte. Hij is iemand met wie u verbonden bent door dezelfde Heere. Dat verandert de manier waarop u luistert, spreekt, corrigeert en vergeeft.

Deze opening van de brief laat zien dat geestelijke volwassenheid zichtbaar wordt in relaties. Paulus dankt God voor Filemons geloof, maar hij blijft ook bidden dat dit geloof krachtiger zal worden. Er is dus reden tot dankbaarheid én ruimte voor groei. Dat geldt ook voor ons. Misschien herkennen anderen liefde en geloof in ons leven. Toch blijft de bede nodig dat de gemeenschap van ons geloof steeds meer kracht krijgt en dat de goedheid van Christus steeds zichtbaarder wordt.

Gespreksvragen

1. Wat valt u op aan de manier waarop Paulus zichzelf en de andere betrokkenen aanspreekt?
2. Wat betekent het voor u dat Paulus zichzelf “een gevangene van Christus Jezus” noemt?
3. Welke betekenis heeft het dat de gemeente in het huis van Filemon samenkomt?
4. Hoe hangen geloof aan de Heere Jezus en liefde jegens de heiligen volgens dit gedeelte samen?
5. Wat verstaat u onder “de gemeenschap uws geloofs”?
6. Waarom is het belangrijk dat al het goede in gelovigen wordt verbonden aan Christus Jezus?
7. Op welke manieren kunnen gelovigen vandaag de harten van anderen verkwikken?
8. Waarin zou uw geloofsgemeenschap volgens u nog krachtiger kunnen worden?